

Nieuwsbrief 16 juli - 30 juli 2020

Bericht van de redactie

Allereerst iets over ons maandblad "Op de hoogte" (OdH), dat sinds april van dit jaar niet meer is verschenen. Hoe zal dat gaan in de komende periode? Welnu, de kerkenraad en OdH-redactie

hebben in juni besloten geen zomer-OdH uit te brengen: de onzekerheden in het zomerprogramma waren nog te groot. En dan, OdH is qua voorbereidingstijd een veel 'trager' en bewerklijker medium dan de Nieuwsbrief. De komende tijd zullen kerkenraad en de redacties van OdH en de Nieuwsbrief bespreken of, wanneer en in welke frequentie, OdH weer zal worden opgestart.

Een tip: helemaal bovenaan de Nieuwsbrief ziet u altijd staan: [Klik hier als u deze nieuwsbrief niet goed kunt lezen](#)

Als u dit aanklikt, zult u de Nieuwsbrief altijd in de complete en redactioneel-correcte vorm lezen. Doen dus...

Weer een goedgevulde Nieuwsbrief dit keer. We beginnen, zoals altijd, met een bericht van de Kerkenraad, gevolgd door twee kerkdiensten in aangepaste vorm en de collecte derde kwartaal. Dan een overdenking door Johan Goud. Hanneke Veldhorst had al eerder (zie Nieuwsbrief van 18 juni) een bijdrage geleverd, en volgt dit nu op. De Nieuwsbrief wordt afgesloten met een gedicht en een aankondiging van de zomercursus van Johan Goud.

Wij (Peter Kelderman en Miriam van Dam) wensen u veel leesplezier!

Uit de kerkenraad

Door Madzy van der Kooij
Secretaris

Zoals u in een van de vorige Nieuwsbrieven hebt kunnen lezen, is er een landelijk beleidsplan over de jaren tot 2030 verschenen, dat door sommigen

van u ook is opgevraagd. In de eerste 2 weken van juli zijn er zoomsessies geweest, waaraan door mensen uit het hele land is deelgenomen. Op grond van alles wat daar is ingebracht, wordt er deze zomer gewerkt aan een definitief beleidsplan, dat wij in september in onze digitale brievenbus kunnen verwachten. Eind september volgt dan een

AV van Beraad, waar in breder verband op het plan wordt ingegaan. Werk aan de winkel, ook voor de gemeente dus.

Inmiddels gaan wij door met onze kerkdiensten waar steeds meer mogelijk wordt. Als we ons allemaal aan de regels houden, blijft dat goed gaan en komen er hopelijk steeds meer mensen naar de kerk – het is nu nog zeer beperkt.

Ik wens u nogmaals een goede zomer toe, thuis of op een mooie vakantieplek, al dan niet in Nederland.

Zondag 19 juli, 10.30 uur, kerkdienst in aangepaste vorm

Voorganger: Madelief Blok

Madelief Blok is opgegroeid in Amersfoort in een katholiek gezin: "Op mijn achttiende ging ik in Nijmegen antropologie studeren en haalde daarna mijn lesbevoegdheid voor het vak maatschappijleer. Toen al kon ik van studeren niet genoeg krijgen en deed ik naast mijn baan in het onderwijs een opleiding tot regisseur en dramadocent aan de toneelacademie in Maastricht. Na ruim tien jaar onderwijs en verschillende theaterprojecten ging het toch weer kriebelen. Ik wilde iets anders en ik miste diepgang. In mijn zoektocht sprak ik met Christa Anbeek, de hoogleraar aan het Remonstrants seminarium. Haar kleinzoon is ongeveer even oud als mijn zoontje en bij de Remonstrantse gemeente in Utrecht, waar ik ongeveer 10 jaar vriend ben, kwamen we elkaar regelmatig tegen bij de kindercrèche. In deze gesprekjes suggereerde zij het nieuwe tweejarige traject: het seminariumjaar in combinatie met een master theologie aan de VU. Ik voelde meteen dat ik deze suggestie heel serieus wilde nemen. Mensen vragen mij wel eens: wilde je opeens predikant worden? Nee, dat was niet opeens. Het 'ja' in mij is vanaf dat gesprek steeds groter geworden en het voelt als een waardevol proces. Alvast enorm bedankt dat ik bij jullie mag oefenen en leren. Op de foto zien jullie mij als trotse moeder van mijn dochter van inmiddels 3 jaar."

Bij deze kerkdienst mogen max 40 personen aanwezig zijn.

**Aanmelden is verplicht via: remondenhaag@hetnet.nl
of 070-3250779**

[Bezoekersprotocol](#)

Zondag 26 juli, 10.30 uur Kerkdienst in aangepaste vorm

Voorganger: dr Johan Goud

Dr. Johan Goud, tot april 2015 hoogleraar 'religie en zinging in literatuur en kunst' aan de Universiteit Utrecht en remonstrants predikant in Den Haag.

Recente publicaties zijn o.a.: *Onbevangen. De wijsheid van de liefde* (2015), en zijn afscheidscollege over lezen als liefhebben in het door hem geredigeerde *Door woorden gekust. Talen van de liefde* (2016).

Bij deze kerkdienst mogen max 40 personen aanwezig zijn.

**Aanmelden is verplicht via: remonden Haag@hetnet.nl
of 070-3250779**

[Bezoekersprotocol](#)

Collecte derde kwartaal

De collecte is in het derde kwartaal bestemd voor **De Voedselbank**.

In Nederland leven meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens. De Voedselbanken helpen deze mensen door hen tijdelijk te voorzien van voedselpakketten, en daarom zullen wij in het derde kwartaal collecteren voor de Voedselbank Haaglanden.

Al voor de coronacrisis groeide een op de negen kinderen op in armoede. Het is hartverscheurend als je je kinderen in een te korte broek, zonder ontbijt naar school moet sturen. Of als ze de bus moeten uitwaaien die hun vriendjes en vriendinnetjes naar het schoolreisje brengt, omdat er niet genoeg geld is om mee te gaan.

Voor de coronacrisis hoopten we nog dat het aantal kinderen dat opgroeit in armoede zou dalen, maar nu zien de vrijwilligers van de Voedselbank de rijen toenemen. Het aantal bijstandsaanvragen stijgt explosief, net als de dreiging van problematische schulden.

Om armoede te bestrijden is veel geld nodig en daarom zal de Diaconale Commissie dit nieuwe kwartaal uw extra aandacht vragen voor deze collecte.

Wij hopen dat u allen voor dit bijzondere doel weer gul zult geven, waarvoor alvast onze enorme dank.

U kunt uw donatie overmaken naar de rekening: NL 93 INGB 0000 0063 97 van de kerk onder vermelding van: collecte Voedselbank.

Onze hartelijke dank!

De diaconale commissie

Ons pastoraal team staat voor u klaar.

U kunt hen bereiken op:

Ds Antje van der Hoek: telefoon: 0252-211204,
e-mail: hoekpred.remodenhaag@gmail.com

Ds Reinhold Philipp Telefoon: 070-3878732,
e-mail: reinholdphilipp@freedom.nl

De mensen gaan, de mensen komen

Door dr Johan Goud

(Prediker 1:4, in de vertaling van Pius Drijvers en Pé Hawinkels)

De mensen gaan, de mensen komen. Dat klinkt als een berustende wijsheid. En zo kan het ook worden, uiteindelijk, als je terugkijkt. Maar midden in het leven waarin we ons bevinden, is het gaan en komen vaak genoeg een bron van teleurstelling, woede, verdriet. Voorbijgaan, vergankelijkheid - het komt voor ons allen heel dichtbij in deze tijd van pandemie en lockdown. Of je neemt waar hoe achteloos mensen elkaar opzijschuiven, om naar ze menen een nieuw leven te beginnen. En hoe vaak had je datzelfde al eens gedaan, in gedachten, woorden, daden? Als je jezelf die vraag stelt, ben je al aardig op weg in de richting van Predikers wijsheid. Voor alles is er een tijd, zegt hij.

Ik wil proberen die wijsheid van Prediker te begrijpen, na te voelen, zó dat het mogelijk wordt de angst, de woede en het verdriet achter je te laten en je in te stellen, in een geest van onbevangen wijsheid, op wat kómt.

De woorden van Prediker zijn woorden van iemand die alles ondergaan en beleefd heeft: huilen en lachen, succes en mislukking, vrijen en alleen zijn, hebben en missen. Hij laat het door zich heen gaan en beleeft het opnieuw, maar zonder de heftigheid van de momenten zelf. Hij beleeft het van een afstand uit, die hem laat zeggen: Alles herhaalt zich. Maar ook: Alles heeft zijn tijd.

Veel jaren geleden kende ik hier in Den Haag iemand, een vriend van onze gemeente, die nogal jong stierf, aan aids, maar die zo, met deze Prediker-achtige afstand, in het leven stond. Ik denk vaak terug aan de wonderlijke gesprekken die ik met hem voerde. Het was hem eigen om zo naar alles te kijken. Zijn favoriete gedicht was er één van de mystieke, in Den Haag wonende dichter Dèr Mouw (1863-1919). Ik las het voor bij zijn uitvaart:

“Kent iemand dat gevoel: 't is geen verdriet,
't Is geen geluk, geen menging van die beide;
't Hangt over je, om je, als wolken over heiden,
Stil, hoog, licht, ernstig; ze bewegen niet.
Je voelt je kind en oud; je denken ziet
Door alles, wat scheen je van God te scheiden.

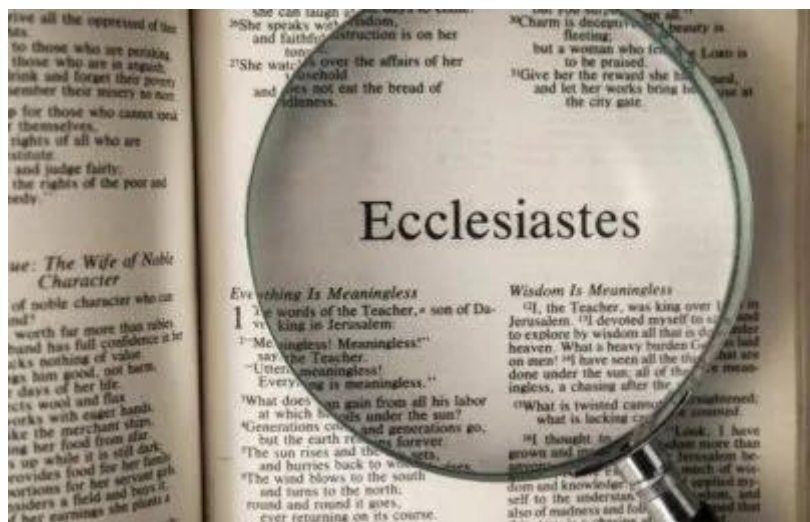

't Is of een punt tot cirkel gaat verwijden;
't Is, of een cirkel punt wordt en verschiet.
Je denkt: Nooit was het anders: tot mijn Wezen
Ben 'k al zo lang van sterfelijkheid genezen.
Je weet: Niets kan mij deren; ik ben Hij.
Tot zekerheid je twijfel opgeheven,
Zo hang je als eeuwig boven je eigen leven:
Je bent de wolken en je bent de hei."

"Niets kan mij deren; ik ben Hij", schreef Dèr Mouw en hij doelde met dat 'Hij' op het goddelijke of God. Prediker noemt niet vaak de naam van God, laat staan dat hij er één mee zou kunnen worden. Hij weet maar al te goed, hoe vaak ook die naam lucht en leegte is, hoe vaak ook die naam op een zinloze of huichelachtige manier gebruikt wordt. Maar de momenten waarop hij het doet, blijven je bij. Die spaarzame herinneringen aan het hoge geheim dat hij 'God' noemt, behoeden hem bij al zijn scepsis voor het cynisme en de verbittering.

En heel af en toe komt Prediker tot een bescheiden slotsom, zoals deze: "Als een mens geniet van eten en drinken en tevreden vaststelt dat zijn geploeter ook goede kanten heeft, is dat iedere keer een geschenk van God."

Twee afbeeldingen: foto van Dèr Mouw, die aan de Laan van Meerdervoort woonde, en de eerste verzen van het boek Prediker (Ecclesiastes, in Engelse vertaling) onder het vergrootglas.

Wabi sabi

Door Hanneke Veldhorst (oud-Kerkenraadlid)

Waarom loopt er een streep door die schaal?

Een heel oude betekenis van het woord "streep" is "fout" en dit slaat op een verdikking van draden in een weefsel. Daar is iets mis mee, er is iets fout gegaan.....

Opgegroeid in een streng gereformeerd milieu snap ik opeens iets meer van het begrip "zonde". Dat ontstaat wanneer een resultaat niet overeenstemt met het doel.

Sigrid Coenradie wijdde op zondag 5 juli jl. overdenking aan teksten van de zanger/dichter Leonard Cohen:

“there is a crack in everything .....

Als ik mijn baksel uit de oven til en ik zie een barst, een spanningsscheur van jewelste, dan is dit totaal niet volgens mijn verwachting! Wegdoen richting schervenbak? Maar dat is toch zonde? Is er nog iets aan te doen?

Wat doen bijvoorbeeld pottenbakkers in Japan? Die dichtten zo'n scheur en verven hem goudkleurig. Iedereen kan zien dat er iets niet volgens plan is verlopen, dat wordt gewoon getoond, maar de totaliteit van het voorwerp is behouden.

En wat blijkt nu? De schaal is er zelfs spannender op geworden. Opeens zie je, voel je, er schuilt schoonheid in imperfectie.

that's how the light comes in”

Japanners kennen het filosofische begrip **wabi sabi**. Een begrip dat zich moeilijk in woorden laat vangen. Het heeft te maken met het kunnen toelaten dat iets niet voldoet aan de eisen van het volmaakte, van het perfecte. Ja, zelfs dat er in zichtbaar verval, bijv. in een eeuwen oud stenen muurtje, of in de deuken van de keukenvergiet (nog van oma), iets dierbaars, iets moois kan schuilen. (Ik denk aan de bekende vodenkoopman/autodidact schilder Jopie Huisman.) Wabi sabi heeft te maken met het accepteren dat de tijd verstrijkt. In verworven rimpels van een dierbaar gezicht innerlijke schoonheid ervaren. Is dat levensbeschouwing, is dat kunst, of is het allebei?

Een mislukte schaal, er loopt een streep doorheen maar wel van goud!

(en ik heb hem dus ook gewoon ingebracht voor de recente expositie in 'De Groene Schenk'.)

Als u op [kerkdienst gemist](#) klikt dan kunt u de dienst van Sigrid Coenradie terugluisteren.

De Zegen van een Bejaarde

Gezegend ben je, als je verstaat dat
mijn handen beven,
en mijn voeten langzaam zijn
geworden.

Gezegend ben je, als je eraan denkt
dat mijn oren niet goed meer horen
en dat ik niet alles meer versta.

Gezegend ben je, als je weet, dat mijn ogen niet goed meer zien,
als je niet kwaad wordt
omdat ik de mooiste tas liet vallen
of omdat ik voor de zoveelste keer hetzelfde vertel.

Gezegend ben je, als je me toelacht
en me vraagt naar de dagen van mijn jeugd.

Gezegend ben je, als je zacht met me omgaat,
mijn stille tranen begrijpt
en me laat voelen, dat ik word bemind.

Gezegend ben je, als je iets langer bij me blijft
wanneer het overal donker wordt
en als je even mijn hand vasthoudt
wanneer ik alleen de nacht in moet, de nacht van de dood.

Dit gedicht is wederom geschreven door Phil Bosmans

Met dank aan Ninon Vercoutre

ZOMERCURSUS: VREEMD IN DE WERELD, door dr Johan Goud

22, 24, 27, 29 juli 2020, 14.00- 16.00 uur

'Fremd bin ich eingezogen, fremd zieh' ich wieder aus' (beginregels van 'Die Winterreise' van Schubert). Het is een oude typering van de mens: dat hij/zij vreemd in de wereld komt en er vreemd ook weer uit vertrekt. Een gebaand pad lijkt niet voor hem weggelegd. Hij moet zich telkens nieuw uitvinden, in de diverse relaties waarin hij zijn leven leidt. Het bijbelse thema 'ballingschap' heeft zo beschouwd een betekenis die ver uitreikt boven de historische gebeurtenissen waar het in eerste instantie naar verwijst. In deze drie bijeenkomsten komen de drie essentiële relaties aan de orde, waarin mensen hun vreemdheid ervaren en proberen te overwinnen. Daarbij komen iedere keer inzichten van filosofische en literaire oorsprong ter sprake.

In de eerste bijeenkomst (22 juli) gaat het over het *Nomade en ontworteld zijn* als een thema in de filosofie, de literatuur en de bijbel. In de tweede bijeenkomst (24 juli) over *Mens en Dier*, met bijzondere aandacht voor wat schrijvers (Ted Hughes, Thomas Mann, Eric-Emmanuel Schmitt) over de wijsheid van kraaien en honden hebben opgemerkt. In de derde bijeenkomst (27 juli) staat het thema *Mens en Mens* centraal, de relatie waarin we vaak de grootste vreemdheid en vijandschap ondervinden. Gedichten van Gerrit Achterberg krijgen aparte aandacht. Tenslotte, op 29 juli, staat de relatie *Mens en God* in het middelpunt, met onder meer een zorgvuldige lezing van het gedicht 'Poetry and Religion' van de dit jaar overleden, Australische dichter Les Murray.

Middagen: 14.00 – 16.00 uur

Woensdag 22 juli: *Nomade en ontworteld zijn*, vrijdag 24 juli: *Mens en dier*, maandag 27 juli: *Mens en Mens*, woensdag 29 juli: *Mens en God*

Iedereen is hartelijk welkom!

Vanwege corona-maatregelen kan maar een beperkt aantal deelnemers (40) worden toegelaten. Wilt u zich daarom aanmelden bij het bureau: 070-3250779 of via email: remondenhaag@hetnet.nl

Kosten: leden en vrienden € 5,- per keer, belangstellenden € 10.00.

[afbeelding van Picasso, een in de wereld verdwaalde duif, geschilderd in Parijs, december 1942]